

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica 3
Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslane zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju: pust. — Za odgovor je priložiti znamko.
Telefon številka 118.

Balkanska vojna.

Boj mladine.

Ker smo bili zaradi poročila o dunajskih dijaških dogodkih konfiscirani, ne preostaja nam drugega, nego da podamo tu brzojavno poročilo »Slov. Naroda«, ki poroča o shodu 28. novembra na Dunaju sledeče.

Shod jugoslovanskega dijaštva.

Snoči so sklicali jugoslovanski dijaški shod, na katerem so nameravali protestirati proti nečlenim nedeljskim dogodkom. Razni jugoslovanski poslanci so obljubili, da pridejo na ta shod. Ker pa je seja državnega zbora trajala pozno v večerne ure, se poslanci shoda niso mogli udeležiti. Navzoč je bil samo bivši hrvaški saborski poslanec Stjepan Zagorac. Predno se je zborovanje pričelo, je policija vdrla skozi vrata in okna v dvorano ter jela s pestmi in sabljami tirati dijaške iz zborovalnice. Policija je nastopala z največjo brutalnostjo in surovostjo. Posamni redarji so s pestjo tolkli dijaške in pri tem kričali »Serbische Schweine«. Proti policistom je moral radi tega energično nastopiti policijski komisar sam. Tekom današnjega dne se oglašajo v parlamentu posebna dijaška deputacija, da naprosi poslance za pomoč. Snočni nastop policije proti jugoslovani, dijakom je napravljal na slovanske poslanske kroge naimučnejši vtisk.

Tako »Slov. Narod«. Podobne stvari so se godile tudi pri demonstracijah v nedeljo, pa o tem nisimo smeli pisati. Dalje poroča »Slov. Narod«:

Dunajski mob napadel slovenskega dijaka. — Policija je dijaka aretirala in ga v zaporu pretepla.

Na Dunaju se množe slučaj, da poulični mob brez povoda napada mirne Jugoslovane. In to večinoma zgolj zaradi tega, ker govore v jugoslovanskem jeziku. Tako je snoči dunajska poulična druhal napadla na cesti slovenskega visokošolca Goloba ter ga težko poškodovala samo zaradi tega, ker je s svojim tovarišem govoril na ulici slovensko. Druhal se je v kriku: »Des is a so a serbischer Hund« vrgla nanj ter ga pobila na tla. Policija dijaka ni štela, marveč ga je aretirala in odpeljala v zapor. Poroča se, da so redarji kričali nad njim: »Serbische Schweine! Lausbub, der das oesterreichische Brot frisst« ter ga tolkli s pestmi. Dijak je težko ranjen. Dasi se ni policiji čisto nič vpiral, vendar so ga sodišču naznanili zaradi upora, policijski komisar pa ga je obsodil v osem-dnevni zapor. O Golobovi aferi se je danes zglasila v parlamentu posebna deputacija, da naprosi poslance, da energično nastopijo pri vladi v obrambo jugoslovanskega dijaštva na Dunaju. Med jugoslovanskimi poslanci vlada zaradi tega dogodka veliko ogorčenje in so poslanci pripravljeni pri vladi storiti vse korake, da se v bodoče preprečijo slični napadi na slovanske dijaštvo.

Take stvari se torej gode na Dunaju. Neka dama je pisala svoji znanki v Ljubljano, da zdaj na Dunaju samo jokajo — iz vsega tega pa se vidi — da na Dunaju ne jokajo — ampak se jeze. In zakaj? Zato ker so s svojim hujškanjem hoteli imeti vojno — pa nazadnje ne vedo: ali so jo dosegli ali ne — in zdaj kažejo svoje sovraštvo — slovanski mladini.

Da, veliko sovraštvo vlada na Dunaju proti Srbom — to kažejo ti dogodki — toda kdo je sovraštvo začel? Ali ne ono nemško časopisje, ki napada grofa Berchtolda zaradi njegove mirne politike? Pisanje nemških listov, ki se jim ni stavilo od nemške cenzure nikaka meja — je sfanatiziralo nemško javnost v sovraštvo, ki je pravzaprav nerazumljivo. Kaj pa so storili Srbi Nemcem? Saj jim niso nič vzeli. Če pa so premagali Turke in zasedli to, kar jim je šlo po pogodbi balkanske zveze — čemu sovraštvo?

Ali si niso svoje nekdanje zemlje priborili s krvavimi zmagami? Ali se niso s temi zmagami zaslužili občudovanje cele Evrope?

Zakaj torej sovraštvo in jeza? Ali zato, ker branijo svoje? Ali niso nemški študentje sami priznali, da ne morejo biti proti Srbom, ker je naravno, da si vsak narod želi živeti v svoji državi?

Srbija vendar ne preti Avstriji z vojno — zakaj bi torej morala Avstrija biti proti nji? Da ne bo trpel nihče škode, bo skrbela evropska konferenca. Kar bo dobila Srbija — bo le drago kupljena starodavna last. In kaka ironija je, da bo po koncu Turčije — kar je zasluha balkanskih držav dobila Albanija avtonomijo!

Toda to je vsakemu človeku itak jasno, le Dunajčanje ne morejo biti zadovoljni. In zato, ker ne gre vse po njihovi volji, sovražijo vse, kar je slovanskega. To je čudno: Nemci nas ne marajo — ob enem pa svetujejo naj Avstrija zasede Srbijo. Kam pa bodo s Slovani. Ponemčiti ne morejo niti nas Slovencev, kaj šele vseh.

Naravno je, da vsak narodni boj dobi med mladino največ odmeva. Zato se tudi slovenska mladina zdaj združuje. To ni nič čudnega. Kaj Nemci nimajo mladine?

Toda kak vihar nastane, ako se kdo upa dotakniti kakke burše. Ob sokolskih slavnostih v Pragi so burši provocirali in — v parlamentu je bil ropot, češ da so bili napadeni. Če pa slovanska mladina zboruje — se postopa proti nji na tak način. Tako postopanje ne dela mirne krvi.

Dunaj je kot središče države, tudi središče narodov, ki v državi prebivajo. Od nekdanjega dijaštva na Dunaju ob velikih dogodkih dajalo izraza svojemu prepričanju — in to je menda pravica vsakega državljanja.

Obsojanja vredno pa je postopanje dunajske policije, ki bo gotovo slabo uplivala na položaj.

Mi mirno gledamo vse te dogodke — naj gredo svojo pot. Protestirajo naj oni, ki imajo protestirati, t. j. poslanci. Mi pa skrbimo, da v teh časih vseslovensko in jugoslovansko misel — ki naj nas krepi v skupnem boju.

Sirite, kupujte in naročajte „Dan“! Prijavljajte nove naročnike!

Pri Bitolju.

PESEM O KONCU ZEKKI-PAŠE.

Tam pri Bitolju ponosnem
bila bitka je krvava. —
Tja je bežal Zekki-paša,
Ko je padlo Kumanovo,
ko se je vdalo Skoplje,
ko so Srbi vzeli Veles...
Pol je Turkov obležalo —
pol jih je naprej bežalo —
njim na čelu Zekki-paša
Zekki-paša — slavn paša.
Bitolj močna je trdnjava —
Tam je bival Džavid-paša,
Džavid-paša — s celo vojsko
ki pol stotisoč štela.
Tja je bežal Zekki-paša,
ker rešitve več ni bilo —
in junaška srbska vojska
zvesto je za njim sledila.
Je govoril Zekki-paša,
v Bitolju vojakom svojim:
»Dobro smo dozdaj se bili,
mnogo zemlje priborili
tu pri Bitolju končamo —
s Srbi tu se malo poigramo.
Moj prijatelj Džavid-paša,
mnogo ima še vojakov,
kaj med njimi je junakov,
ki žele krvave bitke
in po nji — krvave zmage.
Ko smo šli na boj, na Vranje,
častno vam sem dal besedo:
da bo zajtrk tam na Vranji,
da opoldne bomo v Nišu
a zvečer že v Belem Gradu.
Toda Alah je mogočni
nam prisodil vse drugače.
Zmage res smo priborili —
a potem se — umaknili.
Toda to je le zvečjača,
da ukanimo sovraže. —
Moj prijatelj Džavid-paša
mnogo ima še vojakov,
mesto polno je kanonov.

in smodnika polni sodi.
Alah nas bo vodil k zmagi.
Srbi pridejo za nami
mi si bomo odpočili —
potlej s Srbi bitko bili. —

Res se Turki so počili,
dobro so si oddahnili,
dobro se oborožili —
potlej s Srbi bitko bili.

Štiri dni je bilo klanje,
bila bitka je krvava,
pokali so topi srbski
in grmeli topi turški
štiri dni so se borili,
padali junaki hrabri.

Bitolj Srbi obkolili
peti dan so — mesto vzeli.
Mesto vzeli — in armado
celo turško — v mestu vjeli

Se jezil je Zekki-paša:
in tako-le je govoril:
»Nas učil je sam Goltz-paša
Kak je treba bitke biti,
a dozdaj nobene zmage
nisimo znali priboriti.
Mnogo je junakov padlo,
vse topove smo zgubili,
kaj bo rekel suhan Mehmed
ko se bomo obrnili?«

To premislil Zekki-paša
in si zmisli misel pravo.
Ven na polje, bojno polje
šel je slavn Zekki-paša,
in tako-le je govoril:
»Ali imate junaka,
ki bi se spustil z mano?
Naj mi pride, če si upa
in naj v boj spusti se z mano!«

LISTEK

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

Zavit v svoj plašč, je stopal s svojim običajnim mirnim korakom.

Sto korakov od hiše sta se odcepili iz sence zidovja dve človeški postavi; trenotek nato sta ga dohitela Manfred in Lantné.

»Ni mi dalo miru,« je rekel Lantné. »Vso noč sva bila v ulici na straži.«

»Draga prijatelja!«

»Zadnji čas je bilo, da se odpravite!« se je oglašil Manfred.

»Kaj hočete reči?«

»To, da so se klatili okrog hiše sumljivi ljudje, in da bi bilo čez par ur morebiti že prepozno.«

»Resnica je!« je potrdil Lantné. »In nihče ne ve, ali nama že kdaj kdo ne sledi.«

Vsi trije so se ustavili in se ozrli dolgo in oprezno naokrog.

Ulica je bila mirna in vse hiše zaprte; le tuintam je prodirala skozi oknice luč jutranje leščerbe.

»Ločiti se moramo,« je rekel Dolet odločno.

»To je tudi moje mnenje,« je dodal Manfred. »Laglje bodo opazili troje ljudi kakor enega samega.«

»Oče,« je izpregovoril Lantné, »v mojem varstvu puščate gospo Julijo in Ave to. Ali se vam ne zdi, da bi bilo prav, če bi ju spravili na kako drugo stanovanje, namesto da ostane v tej hiši, ki se ji zdaj nemara že bližajo kraljevi heriči?«

»Moj misli, da si bo kdo upal, mučiti ženske,« je vzkliknil Dolet in se ustavil sredi poti.

»Če je tako —«

»Nikakor ne mislim!« je dejal Lantné živahno. »Sovražne namene imajo samo proti vam. Toda — nepotrebno razburjenje bi jima bilo vendar dobro prihraniti!«

»Prav imaš, sinko.«

»Dobro! Potem bosta na varnem, preden mine četrti ur.«

»Razidimo se torej, prijatelja. Lantné, sinko moj, tebi zaupam svoj najdražji zaklad na tem svetu.«

Lantné je bil preveč ganjen, da bi bil mogel odgovoriti; vrgel se je Doletu v naročje.

Nato je Dolet objel Manfreda in odšel z naglimi koraki.

»Vse je mirno,« je menil Manfred, ko sta ostala sama s prijateljem. »Upajava najboljšo!«

»Da! Toda, kakor si rekel pravkar, zadnji čas je bil! Zdej je prvo, da greva po Ave to in njeno mater in ju spraviva v Dvor Čudežev. Tam bosta še najbolj varni, dokler ne odpo-tujemo...«

»Tudi jaz mislim, da bo najboljšo.«

Ta hip se je pojavila v njihovi bližini človeška postava.

Stopala je naravnost v smeri, ki si jo je bil izbral Dolet. Majala se je in prepevala s hripavim glasom pivsko pesem.

»Hm!« je rekel Manfred, »ali je res tako pijan kakor se dela?«

Stopil je naravnost k možakarju in mu položil roko na ramo.

»Zgodnjo uro ste si izbrali, mož, da poje-te v dobrem vinu...«

»Ohe!« je viknil pijanec s svojim raztrganim glasom, »ali hočete dati za pijačo? Glej, glej! Saj to je naš slavn Manfred!«

»Trikot!« je vzkliknil Manfred.

Bil je v resnici Trikot, ki so ga imeli naši bralci priliko spoznati na Dvoru Čudežev.

»Kralj Tunski vaju pozdravlja!« je rekel rokovnjač grohotaje. »Ali hočeta piti z mojim Veličanstvom?«

»Daj rajši pojdi prespat svoje vino,« je dejal Lantné pomirjen. »Krčme so zdaj zaprte...«

»Zaprte! Kdo pravi da so krčme zaprte? Dam jih odpreti, če mi drugače!«

Manfred in Lantné sta odšla in pustila pijanca, da je preklinjal krčmarje sam!

Zadoščalo jima je, da sta spoznala v njem Trikota; bila sta prepričana, da nista naletela na voluna velikega profosa...

Jedva pa sta izginila, že je Trikot nena-doma preстал peti; vzravnal se je in stekel brez opotekanja v tisti kraj kamor je bil odšel Dolet pred par trenutki.

Dvajset korakov od tiskarjeve hiše sta zapazila Manfred in Lantné postopajča; ko ju je zagledal jima je stopil nasproti in zaprosil z jokavim glasom in razločnim laškim akcentom:

»Miloščine prosim, zlahkni gospod...«

»Kaj delaš tukaj tepec?...«

»Ne razumem... Miloščine prosim!«

»Pojdi prosit hudiča milošine!« je rekel Manfred s pretečim glasom.

Berač je odšel stokaje po cesti kakor da je razumel te besede.

Prijatelja sta potrkala na Doletova vrata, ne da bi se brigala dalje za berača.

Ta se je stisnil v kot ob zidu, zasledujoč odtonot pazljivo vse početje Manfredovo in Lantnéjevo.

Videl ju je stopiti v hišo.

Takoj nato je stekel proti dvorcu velikega profosa.

Ta berač je bil Napolitanec Tito.

Stefan Dolet je stopal trdnih in mirnih korakov proti vratom pariškega mesta.

Računaje, da dospo do vrat ravno v trenutku, ko jih odpro, ni hitel bogve kako.

Začel je daniti.

Že so prihajale marne gospodinje na ulico; tuintam si videl človeka, ki je hitel na jutranje delo.

Doletu se je zdelo vse mirno...

Prekoračil je bil mostove in vseučiliško dvorišče.

Tukaj je vladal globlji molk kakor po prebujenem mestu.

Študentje so hodili pozno spat in vstajali pozno dopoldne; iz sna jih je vzdramila šele ura predavanja.

Dolet je prišel do svoje tiskarne.

Srce se mu je skrčilo ob misli na dela, ki jih mora pustiti nedovršena...

V tiskarno je vodil raven hodnik.

Se enkrat je hotel Dolet pogledati v svojo delavnico.

Toda zdrnil se je od razburjenja in presenečenja:

Vrata na koncu hodnika so bila odprta. Velika tiskarska dvorana je zijala medlo razsvetljena; na sredi se je videl veliki leseni stroj...

Dva moška sta hodila po dvorani semtertja.

Dolet ju je spoznal.

»Brat Tibo in brat Luben,« je zamrmral.

Stefan Dolet je bil obdarjen s tisto hladnokrvno hrabrostjo, ki izmeri nevarnost in se napoti zapreki naravnost naproti, če jo je enkrat sklenila premagati.

Se oglasi Srbin hrabri in tako-le paši pravi: »Pridi hrabri Zekki-paša, da se malo poigrava, priditi ti z orožjem v roki, jaz pa s praznimi rokama.«

Se zasmeje Zekki-paša in tako mu odgovarja: »Čudna je predrznost vaša malo misli — mnogo vdarja. Torej priditi, kdor si upa — in se v boju meri z mano.«

Pride Srbin paši bliže in začne se boj z zmago. Paša polni je orožja Srbin vso moč — v roki ima

Paša vdarja z mečem ljuto, Srbin bije z rokami. »Alah zmaga!«, vpije paša »Kmalu bodeva gotova.«

»Kmalu kmalu, Srbin pravi le potrpi malo, paša.«

Zgrabi Srbin Zekki-pašo zgrabila ga za vrat krvavo. »Pusti, pusti,« stoka paša, »pusti; sapa mi pohaja.«

»Dobro, dobro« pravi Srbin, »to je meni dobro znano, kogar jaz za vrat zgrabim, temu kmalu sape zmanjka.«

In krepkeje Srbin stisne. Vrže paša proč orožje — na kolena svoja pada, rad bi milosti še prosil, pa beseda mu zastaja... Enkrat le je še pogledal enkrat »Alah« se je zdihnil enkrat še je vskliknil »zmaga«, potlej pal je in utihnil...

Tam na vzhodu v jutru ranem pa je stalo novo solnce, gledalo je bojno polje, videlo je vse krvavo. Solnce se je potemnilo kakor da se je solzilo: »težek boj je vam junaki, za svobodo in za slavo.«

Drobiž z bojišča.

Drinopoljske utrdb.

Silna turška drinopoljska trdnjava, o kateri zatrjujejo Turki, da je nepremagljiva. Nemci pa, da je ena izmed najmočnejših trdnjav v Evropi, obstoji iz mnogostevnih rovov, betoniranih utrdb, jarkov polnih vode in okrožne železnice, ki veže vse drinopoljske rove. V mirovnem času je v tej trdnjavi nastanjenih 30 baterij to je 120 topov. Sedaj brani trdnjavo, kakor zatrjujejo vjetniki nič manj kot 500 topov pred Bolgari in Srbi. Trdi se, da je v Drinopolju 70.000 turških vojakov, ki pa ne morejo sedaj od nikoder dobiti pomoči. Drinopolje je namreč popolnoma odtrgano od ostale turške vojske. Posadka je torej obsojena na smrt. Smrtni katastrofi se izogne lahko le s kapitulacijo. Seveda podzemski rovi in utrdb niso skrajne točke, iz katerih se bojuje turška posadka, 400 metrov pred Narašem in Papaz Tepe — dve najmočnejši utrdbi — se nahaja ogromen pas bodečih žic, ki branijo vhod v mestno trdnjavo samo 300 metrov pred tem žičnim pasom se nahaja še močnejši pas z močnimi okopi in jarki, iz katerih bljuje Turki ogenj na oblegovalno armado. Taki okopi z žičnimi pasi se raztezajo na vsej liniji okoli vseh važnejših in nevarnejših točk. Na nekaterih krajih so ti okopi oddaljeni komaj 200 metrov od okopov, v katerih so skriti Bolgari in Srbi, tako n. pr. pred Narašem. Tejtan Tepe in Kartal Tepe. Danes je pred Drinopoljem mnogo več Srbov kot Bolgarov, ki so večinoma odšli proti Cataldi. Srbi stoje tudi na najnevarnejših točkah in imajo prestati najhujše turške izpade iz trdnjave.

Usoda Fethi paše.

Fethi paša je bil turški poslanik na belgrajskem dvoru pred vojno. Takol ko je izbruhnila vojna, je dobil poveljstvo skupeljskega kora. Paša je bil silno priljubljen v Belgradu, imeli so ga radi in tudi sam je bil rad

v Belgradu. Ko je odšel ob izbruhu vojne na svoje novo mesto v Skopje, se je napram svojim srbskim prijateljem, ki so ga spremlili na kolodvor izrazil: »Nerad zapuščam kot sovražnik prijazno Srbijo, v kateri imam toliko prijateljev. A domovina me kliče na krov. Upam, da dospem v kratkem zmagovito v Belgrad.« Sedaj je Fethi paša že med mrtvimi. V bitki pri Resni po bitolski bitki, so Srbi napadli in uničili njegovo vojsko. Fethi paša sam je junaško poginil v boju in Srbi so ga z generalnimi častmi pokopali v Bitolju. Fethi paša se je za časa zadnje bitke, nahajal v Bitolju. Najprej se je poročalo, da je bil po katastrofalnem porazu turške armade pri Bitolju vjet tudi on. Pozneje se je izkazala vest kot neresnična. Fethi paša je po bitki s svojo armado pobegnil v Resno, kjer je padel v boju s Srbi. Pokojnik je bil imenovan poveljnikom skupeljskega kora le radi tega, ker je izvrstno poznal srbske razmere. A paša ni imel sreče. Že pri bitki pri Kumanovu je bil njegov kor popolnoma potolčen. Umaknil se je v Skopje, kjer je hotel organizirati nov odpor, a Turki, ki so se silno bali Srbov, so ga sami prisilili, da se je umaknil v Bitolj. Bil je edini, ki je bil odločno proti temu, da bi Turki brez boja izročili Skopje Srbom. Fethi paša je predstavljal s svojim življenjem zgodovino Turčije zadnjih let. Bil je eden izmed onih turških generalov, ki se je za vse druge stvari zanimal, samo za armado ne in navdušen pristaš mladoturkov.

Inteligentni — četaši.

V sedanjih srbsko-turški vojni se silno mnogo govori o t. zv. Komitaših (četaših), ki imajo najtežjo nalogo v vojni in prodirajo čisto zase v nobeni zvezi z redno vojsko, pred glavnimi srbskimi četami. So to nekaki prostovoljni vstaši ki pa so izvrstno organizirani, dobro oboroženi in pod imenitnimi vodstvi. Komitaši niso samo navadni ljudje, med njimi je cela vrsta jako inteligentnih mladeničev, med njimi tudi dr. Nemanja Vukičević. Belgrajska »Vojna kronika« prinaša njegovo sliko, spodaj pa sledeči zanimivi spis: V bojnih vrstah za osvoboditev in zjedinitve Srbov se bojujejo kot četaši skupno z borci iz naroda tudi jako inteligentni in odlični sinovi Srbije. Izpostavljeni so vsi največji nevarnostim. Dr. Nemanja Vukičević — imenovan četaš Neško, — katerega sliko prinašamo, je dovršil doktorat v Ženevi. Končal je svoje študije ravno, ko je bila proglašena vojna. Bil je četaš že kot gimnazijec in sedaj je bil eden izmed prvih, ki je stopil v četaško četo vojvode Živka Goyzdiča, ki je korakala v Novem Pazaru pred redno srbsko armado generala Živkovića. Leta 1904, in 1905, je bilo četaško gibanje v največjem teku. Na vseh straneh so šle srbske čete čez mejo v pomoč zatiranim bratom. Dr. Vukičević je bil takrat še gimnazijec. Mladi dijaki so z mladeniškim navdušenjem sanjali o obnovljenju Dušanovega carstva. Oni, ki je imel največ novic z Vardarja je bil Vukičević. Imel je »zveze« z onimi, ki so se pripravljali, da prekoračijo mejo in zato so ga vsi zavidali. Nemanja ni nikdar govoril, da bo odšel tudi sam s četo. Zvečer je neprestano zbiral material, da ga izroči svojim tovarišem. Nekega dne pomladi leta 1905, Nemanja ni več prišel v šolo. Minulo je že par dni, a o njem ni bilo nobenega glasu. Niti sošolci, niti profesorji niso vedeli, kam je zginil. Ko so že prenehali spraševati po njem je došlo nenadoma na dijakove šestega razreda pismo iz Vranje. Ko so pismo odprli, so našli v njem fotografijo, katero je Nemanja poslal svojim sošolcem v spomin, za slučaj če pade v boju s Turčinom. Odšel je namreč s četaši, a se kmalu srečno vrnil.

Grozote kolere v turški vojni.

Carigradski dopisnik »Daily Expressa« sledeče slika grozote kolere: Posetil sem kolerično bolnišnico v San Stefanu, 10 milj od Stambula. Dva vojaka sta bila na straži, a me ni sta zadržala. Zdi se, da sta imela le to nalogo, da »preprečita onim beg, ki se nahajajo znotraj kordona. Trupla, katera so pometali z vagonov, so ležala tam, kamor so padla. Ponekod so ležala za plotom, tam za nasipi, ponekod tri do štiri skupaj. V bližini hleva je ležala skupina mrtvih in umirajočih. Slama, na kateri so ležali ti nesrečneži, je bila že popolnoma segnita. Eden izmed umirajočih se je mučil, da izkoplje jamo v slami. Trepetal je od mraza. Jama mu je postala grob. Eden izmed bolnikov, ki je ležal v jarku zraven ceste, je vzdignil glavo in vprašal, kaj je v posodi, ki je ležala poleg njega. Njegov sosed je odgovoril — petrolej, nakar je nesrečnež zopet padel na zemljo. Ko sem prišel k bolnikom,

ki so me jako čudno gledali, sem jih vprašal, kaj hočejo. Dobil sem odgovor: »Bolni smo in slabi, lačni in žejni. Nikogar ni, ki bi nam dal kruha in vode. Šel sem skozi šotor, kjer je bilo na stotine mrtvih in umirajočih in prišel do šotora, kjer so stali štirje vojaki z znamenjem Rdečega polmesečca okoli roke. V šotor pride zdravnik in našteje 20 koleričnih. Zunaj šotora jih je ležalo najmanj 50, ki so morali prenašati glad, žejo in silen mrz. Molili so in vpili. Tu pripelje voz veliko posodo vode. Oni, ki so mogli vstati, so se navadili na vodo. Nastala je huda borba. Oni, ki se niso mogli ganiti, niso dobili niti požirek vode. Še bolj ganljivi prizori so se odigrali, ko je došel voz s kruhom. — Na stotine mrtvih, bolnih in umirajočih leži okoli San Stefana. A San Stefano še ni najhujši lazaret koleričnih. V Hadem Kōi, v glavnem turškem taboru je še hujše, še obupnejše.

DNEVNI PREGLED.

Štrebar! Vsak narod ima med seboj ljudi, ki hočejo na račun drugih zlestiti navzgor. Pravi se jim štrebarji. Tudi Slovenci imamo obilo te vrste ljudi. Sicer so to sinovi slovenske matere — toda v tuji službi. Njih renegatske duše je bolj strahopetna, kakor pravega tulca — zato bolj skrbje, da bi se kaj ne zamerili na zgoraj. Poznamo take štrebarje in želimo jim, da postanejo čim preje hofrati in — da odidejo od nas.

Gospod cenzor misli, da je sedaj lahko »Dan« nekoliko krajši, ko se bližamo božiču. Mi vemo, da se ravno sedaj rado čita zato skrbimo, da bi dali našim čitateljem kolikor mogoče lepega čtiva. Tudi stroškov se pri tem ne strašimo. Toda gospod cenzor ne pozna nobene šale. To kar se pri nas konfiscira — presega že vse meje. Ker na Slovenskem nimamo humorističnega lista, poskrbimo tuintam, za kako dobro karikaturu, s čimer gotovo napravimo svojim čitateljem mnogo veselja. Cenzor jim tega veselja ne privoščji in je začel konfiscirati že popolnoma nedolžne karikature. — Dalje je bila konfiscirana notica, ki jo je prinesla v petek »Edinost«. »Edinost« jo je posnela po »Nar. Listih«, to se pravi: Članek je bil v Nar. Listih na Češkem potem v »Edinosti« v Trstu, in nikjer ni bil konfisciran — v »Dnevnu« je bil konfisciran — kakor da nismo pod enim cesarjem in pod enim zakonom. — Ali je v Turški morebiti več patriotizma kakor v Ljubljani? Ali ne pride »Edinost« tudi k nam. Po kakem zakonu se torej godi vse to. Poskrbeli bomo za to, da pride stvar v parlament, kajti tega si ne damo prepovedati, da bi ne smeli pisati kar pišejo drugi.

Prof. Masaryk je rekel o Albancih: Včeraj smo videli tiskan protest albanskih organizacij. Ta protest je anonimen. Nikogar ni, ki bi nastopal v imenu neorganiziranega naroda. Ako se pravi, da 3 milijone Albancev protestira, je to vsaj za eno tretjino pretrano. S čegavim denarjem naj se Albanija uredi? (Dr. Kramar: Z našim za Italijo, to je jasno!) Kdo da denar za to državo? Treba bo za vsakega Albanca 2 strežnika in dobro oborožena. (Smeh.) Torej od kod vzeti denar? Ali moramo zopet mi plačati? Zato je treba to premisli. Ko se govori o samostojni Albaniji, ne znači nič drugega, kakor ščuvati staro Turčijo na stare zločine. Albanci pravijo, da hočejo denarja, ki ne bo niti pravoslaven, niti katolik, niti mohamedan. Kake vere naj bo? (Dr. Kramar: Protestant!) Dobro. Torej koga bomo tam redili za naš denar?

Naši rojaki v Ameriki za Balkance. Clevelandška Amerika prinaša sledeči oklic: Oklic Slovincem! Slovinci in Slovenke! Naši brati Čehi, Slovaki in Rusi so žrtvovali ogromne svote za stotisoče ranjencev na slovenskem bojišču. Ameriška vlada je s pomočjo Rdečega križa poslala 15.000 dolarjev na Balkan, Slovinci v Ljubljani so nabrali 20.000 kron, češki Sokol je daroval 50.000 kron, clevelandski Čehi in Rusi so nabrali čez 5000 dolarjev Nad desetisoče ranjenih Srbov, Bolgarov in Črnogorcev leži na bojišču brez pomoči in postrežbe. Da, poročajo, da psi ližejo ranjence rane. Usoda vojske je strašna. Vsak dar za te slovenske žrtve, za naše brate, je prostovoljen, dan iz usmiljenega srca, in upamo, da ne bo Slovinci, ki ne bi prispevali v tako blag namen. Siromaki smo Slovenci in tudi naše trpljenje je veliko, zato pa bje v nas gorko in plemenito srce, ki čuti in razumeva bolj kot drugi bratsko bol in bratsko gorje. Storit, kar vam velevala zlato slovensko srce! Ni dvoma, da bo našel ta oklic pri naših rojakih mnogo odmeva in da bodo

misli, koder so domovale, odkar je vzel slovo. Tam je bitje, kateremu je daroval srce in življenje. Gotovo ne sluti sreče, ki čaka njegovo izvoljenko za nekaj ur. Zahotelo se mu je peroti, da bi zakril nad poljanami in obljeno. Želel je, da bi vlak drl bliskovito, da bi uzrl čimprej sinje domače gore, srečno mesto sredi domovine. Da se ugrezne zemlja, le da ostane ona, njegovo hrepenenje. Ko pride domov, položil bo svoja izpričevala in srce nje prde moze, razprostrl roki in čakal. In inhteč se mu vrže ona v objem — v sladko, bajno življenje. Pil bo srečo in slast iz polne kupa, ki jo mu ne iztrga usoda nikdar več. Drhtel je v sanjah in pregibal ustnice na obrazu mu je igral smehljaj. Začutil je mehko roko na obrazu, ki ga je božala, zdrnil se je po vsem telesu in se zdrnil. Plašno je odprl oči in se ozrl. Spoznal je svojo sobo in zgrozil se je. Pred njim je stala mati in vprašujoče zrla vanj. »Dobro jutro,« je šepnila. »Ali si slabo spal? Vstani, čas je, dragi Oton.«

XIII.

Megleno jutro je mrklo zrla na poslavljajoče, ko je pobledevala zadnja zvezda v nebeškem vsemiru in bila priča, kako je znova zakrvavelo njegovo srce.

zbrali lepo svoto. Ze pred tednom je poslal Fr. Sakser v Wew Yorku prvo svoto rdečemu križu v Belgrad.

Mariborski slovenski koledar za leto 1913. I. letnik, založil Vilko Weixl, trgovec v Mariboru, Gosposka ulica 33. »S koledarjem stopamo pred mariborske in okoliške Slovence ter Slovence. Le tem našim najožjim rojakom je namenjen »Mariborski slovenski koledar«. V hišo revnega delavca, v salona imovitega meščana si želimo neovirano in prosto pot. V duhu klavernega političnega in literarnega življenja mariborskih Slovencev bodi »M. s. k.« majhno bodrilo, da se osokolimo in vstanemo k novemu, čvrstemu, kulturnemu in političnemu življenju v Mariboru, tu ob skrajni štajerski jezikovni meji. Bratstvo, enakost, svoboda — to je klic »M. s. k.«. Da bi našel ta klic v ljudnega vratarja v slednji mariborski hiši! S temi besedami pozdravlja »M. s. k.« mariborsko in okoliško slovensko občinstvo! Namenjen je torej osobito mariborskim in okoliškim Slovincem. Zanimal pa bo koledar tudi vsakogar, ki mu je Maribor le iz časnikov znan. Iz bogate vsebine omenjamo samo nekatere spise: Novi brambni zakon, Moč Slovanstva, Slovinci in ljudsko štetje leta 1910, v splošnem in s posebnim ozirom na Maribor in njegovo okoličico, Za križ častni in svobodo zlato (povest), Slovensko planinsko društvo in njega Podravska podružnica, Slovensko Sokolstvo, Mariborski Sokol, Slovensko gledališče v Mariboru, Narodni dom v Mariboru, Ciril-Metodova družba, Javna ljudska knjižnica in obrtno društvo v Mariboru, Število Slovanov, Prebivalstvo Avstrije po narodnosti, Načrt Slovenskega gledališča v Narodnem domu z označbo števil sedežev in ceno mest, Sirom sveta, 5 mičnih pesmi, Koledar je opremljen s slikami: Narodni dom, Stane Vidmar, Kaskade ob Lobjnici na Pohorju, Ruška koča, Planinka, Dve sliki iz drame: »V znamenju krža«. Koledar šteje 96 strani in stane le malenkostni znesek 50 v, po pošti 60 v. Kdor si ga naroči po pošti, blagovoli poslati znak za 60 v na naslov: Vilko Weixl, trgovec v Mariboru, Gosposka ul. 33.

Velika nesreča. Predvčerajšnjem popoldne je prišel hlapec Anton Heinz v mlin Karola Kluga v Gradcu in je hotel nabrusiti tam sekuro. Po neprevidnosti je prišel v dotiko s strojem, ki je Heinzu odtrgal nogo. Ubogi hlapec je bil na mestu mrtve.

Skrivnosten samomor. Te dni sta izvršili v vlaku, ki je vozil iz Budimpešte v Tereziopele dve elegantno oblečeni dami samomor. Doslej se niso mogli dognati, kdo da sta. Prvi dami je bilo okrog 50 let, drugi približno dvajset let. Dekleta so našli že mrtvo, dočim je bila starejša dama že živa. To so takoj odpeljali v bolnišnico in jo operirali. Žena noče na noben način pojasniti čelega dogodka. Obe ženski sta se pripravili na svoje samomorilno dejanje s popolnim premislekom, ker nista imeli na potu nobene prtljage, niti papirja. V svojem perilu sta odstranili previdno vsa znamenja, po katerih bi se jih moglo identificirati. V vozu, kjer se je zgodil ta tragičen in nepojasnjen slučaj, sta dami pustili dvoje krizantem in listek papirja, na katerem je bilo zapisano sledeče: Slavna policija! Preiskava je čisto nepotrebna. Obe sva Madjarki, ki sva živeli na Dunaju in ki sva se hoteli peljati v Halaso. Želivi sava, da bi bili pokopani s cveticami. Srčna hvala! N. N. Dumajska policija je bila takoj na delu s poizvedovanjem, vendar ni doslej dosegla nobenega uspeha, ki bi pojasnil ta skrivnostni samomor.

Smrt vsled vgriza podgane. Te dni je vgriznila po čudnem naključju trgovca Andreja Lieba iz Kisvarada precej velika podgana. Poklicani zdravnik je konstatiral zastrupljenje in res je Lieb umrl na poti v bolnišnico.

Živa baklja. Iz Slovenjega Gradca se poroča, 12letna posestnikova hči Marija Hudalist je prišla okrog poludne v kuhinjo, kjer se je nahajal kotel, v katerem se je kuhala piča za prašiče. Ker se je približala ognju, se ji je naenkrat vnela obleka in mahoma je bila deklica vsa v plamenu. Dekle je zadobilo tako težke opekline, da se dvomi, da ostane pri življenju.

Preprečen samomor. 18letni delavec Alojzij Schlichler iz Gradca je vsled neke neozdravljive boleznj skočil v vodo in se hotel vtopiti. K sreči pa je njegovo nakano zapazil neki stražnik in delavec Nemec, ki sta z združenjo močjo potegnili samomorilca živga iz žepa vode. Peljala sta ga najprej na stražnico, odkoder so ga z rešilnim vozom odpeljali v bolnišnico.

Dal si zaigrati »trauermarš« k samomoru. V Stari vasi na Moravskem je bila preteklo nedeljo v neki gostilni plesna zabava, katere se je udeležil tudi 20letni delavec Václav Ulrich. Naenkrat je Ulrich ukazal godcem, naj zaigrajo »trauermarš«. Ko so godeci tej Ulrichovi čudni prošnji ugodili, je ta nenadoma potegnil iz žepa samokres in ga je v samomorilnem namenu prstnil k senčam. Predno pa je hotel svoj sklep izvršiti, so mu njegovi tovariši iztrgali samokres iz rok in Ulricha spravili na varen kraj. Kot vzrok za samomor navaja Ulrich nesrečno ljubezen.

Truplo novorojenčka v hotelu. Te dni sta prišla v neki praški hotel kakih 30 let star mož in 25letna žena. Mož je plačal sobo in je takoj odšel, dočim je žena šla v določeno sobo. Drugo jutro je prišla hotelska hišna Ana Petrikova v omenjeno sobo in našla to popolnoma prazno. Za posteljo pa je hišna našla na tleh truplo popolnoma razvitega otroka ženskega spola. Slučaj se je takoj naznanil policiji, ki je začela o zadevi poizvedovati. Doslej neznanega moža in žene še niso dobili.

Katastrofa v cirkusu. Pred kratkim se je pripetila v Bilbao na Španskem katastrofa, pri kateri je poginila cela množica ljudi. Pri predstavi v nekem cirkusu je nastala velika panika, katero je povzročil eden izmed gledalcev, ki je v šali in brez vsakega vzroka zaklical: »Goril!« 44 oseb je bilo vsled grozne panike mrtvih. Personal cirkusa so zaopli.

Žalost in jeza Otona Srehovca.

(ko)

»Da bi sedaj bil na oknu, si je mislil kar na clem. Niti ozrl bi se ne, pljunil bi v stran in se obrnil. Mogoče, bogve, verjeti in upati ji ni mnogo. Naj bes lopi vse skupaj in še njo!« Ali že se je ustrašil lastne misli. V tistih bolnih pogledih, v tistem kaosu srda, žalosti in misli je polagoma vstajala slika, od začetka, meglena. Vedno jasneja je bila in svetla. Bila je ona, zardela v lepa lica in vsa otožna. Oči so bile še rosne, na vejicah so trepetali kristali. Prestal je, čutil je, kako prijetno mu ovija srce. Poleglo se je neurje nalahkoma, obhvalada ga je opojna misel. Čutil je, da počiva, da ga boža ona in vzdihnil je globoko in udano. Zbudil se je kakor iz hudih sanj. Opazil je tovariša in se ozrl sočutno nanj. Ugasnil mu je blisk oči, v njih je bila samo prošnja oko je prosilo oduščenja. Čutil je, da je utrujen, izmučen. Naslonil se je na pisalno mizo, koder je med tem časom Pepče Omaka prižgal luč. Tudi njemu je postalo tišje pri srcu in zadovoljno je legel in trdno zaspal. Srehovec je vzel počasi papir, omočil

pero in pisal ko je tovariš njegov enakomerno dihal v globokih sanjah. Pisal je Srehovec, zanj je pisal, da je zašla luna in da je vstala blede jutranjica na vzhodu.

Nazadnje je klonila tudi njemu glava. In ko je zibnil v spanju, mu je podrtjevala še vedno spodnja ustnica in zdajpazdaj je rahlo zajecal. Naposled pa se je umiril in angel sanj in pokoja ga je poljubil na trdno čelo. Vzdignile so se lepe sanje: Videl se je v vlaku, ki ga vozi domov. Z lahko zavestjo zapuščal stolno mesto, kjer je dovršil študije. Pred njim stoji življenje, odprt mu je svet in ga vabi. Kri mu polje po žilah, utaplja se v sanjah svoje bodočnosti. Vse se mu zdi praznično opravljen, kot bi pričakovalo njega, da ga pozdravi. Priklanjajo se drevesa in pošumevajo, reke in polja valujejo v veselju in mu kličejo srečo. Povsod čita le veselje in jasnost. Saj to je vse zanj, zanj je pripravljeno, ki stopa v novo, srečno življenje. Udobno zlekujen sedi v vozu, ki ga pelje sreči naproti. Zre v daljavo jasnih lic, vendar mu je oko zamišljeno, misli so daleč od tod. Zdi se mu, da vozi vlak počasi, da leze po polžje, kot bi se mu ne mudilo, kot bi ne vedel, da vozi človeka v novo življenje. Enakomerno tolče v kolesih, nič hitreje ne beže polja daljne gore so kakor prikrovane. Skoro postaja nemiren, rad bi že pozdravil domovino, domači kraj, kamor so poleteli

Ljubljana.

— Slovenski zdravnik na Bolgarskem. Dr. Rus nam poroča iz Vrate: Z dr. Hočevarjem imava vsak svojo bolnico; dodeljen je nama en medicinale; zdravnikov — posebno izurjenih zelo primanjkuje. Ranjenec je zelo mogoč. Vsak dan prihajajo transporti bolnikov in bolnice se polnijo. Večina so lahko ranjeni, težko ranjenih je malo, ker ti obleže na bojišču ali pa umrejo a poti. Tudi se težko ranjeni vojaki puščajo navadno v najbližjih bolnicah. Ranjenci se hitro zdravijo. Kdor je ozdravljen, ga pošljejo domov za 14 dni — potem pa mora nazaj v vojsko. Ljudje so zelo prijazni in so nam zelo hvaležni. Da smo jim prišli na pomoč. Življenje je primitivno, hrana je bolgarska, za nas nekoliko ne navadna. Kraj je lep. Mesto leži sredi gor in ima nekatere lepe stavbe. Sredi mesta je spomenik Krista Botjeva, ki je umrl l. 1876. To je bil eden največjih bolgarskih revolucionarnih pesnikov, ki mu je tudi naš Aškerc posvetil svojo pesem. Splošno sva zadovoljna in bratje Bolgari znajo ceniti našo pomoč. Ako pride do novih bojev — bo treba novih zdravniških moči. Bolgari nas visoko čislajo. Ranjenci so večinoma krepke nature, ki bolečine potrpežljivo prenašajo in kmalu ozdrave. Upamo, da bo vojske kmalu konec. Pozdrav vsem znancom.

— Izmišljotine. Nemški listi hite sedaj pri našati vse različne izmišljene novice o grozovitostih, ki jih baje uganjajo na Balkanu kristjanske armade. Taka poročila so navadno pod naslovom »posebnih poročevalcev«. Opozorjamo, da je treba pri tem biti previden, ker so listi podkupljeni in poročajo laži.

— Iz gledališke pisarne. Jutri v torek (za abonente glej) se drugič v sezoni uprizori veljavna detektivska komedija »Baskervilski pes«, ki je ob svoji premieri žela velik uspeh. Dejanje je vseskozi napeto in zanimivo, svetovnoznani detektiv Sherlock Holmes gledalcem ne pusti do sape. — V sredo se kot druga dijaška kronka predstava uprizori Calderonova klasična drama »Sodnik Salanejski«. Začetek ob šestih popoldne, vsakršni abonenti ne veljavljani. — V četrtek zaradi Miklavževega večera ne bo predstave.

— Opereta »Boccaccio« je sinoči gledališče zopet napolnila do zadnjega kotička. Občinstvo se je imenitno zabavalo in svoje zadovoljstvo izražalo z glasnim priznanjem.

— Ure v ruskem kružu so vsak ponedeljek od 7. do 8. in 8. do 9. ter v petek 7. do 8. in 8. do 9. Vsak se lahko še vpiše. Od 7. do 8. je prvi kurz za začetnike — 8. do 9. drugi kurz. Ponk je brezplačen in vsakemu dostopen.

Vabilo k občinskemu svetu rednej seji, ki bo v torek, dne 3. decembra 1912 ob šestih zvečer v mestni dvorani. — Dnevni red: A. Javne seje: I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Personalno-pravna odseka poročila: 1. o volitvah štirih zastopnikov in štirih namestnikov občinskega sveta v c. kr. mestni šolski svet; 2. o dopisu deželnega odbora glede naprošene inkorporacije občine Spodnja Šiška k mestni občini; 3. o dopisu županovnem glede uvedbe kanal-skih pristojbin. IV. Finančne odseka poročila: 1. o nenadni škrotraciji mestne blaginje; 2. o dopisu županovnem glede uvedbe posebne davka na žganje in žgane opojne pijače; 3. o proračunu mestnega loterijskega posojila in amortizacijskega zaklada tega posojila za leto 1913; 4. o proračunu ustanov za leto 1913; 5. o proračunu mestnega ubožnega zaklada za leto 1913; 6. o prošnji najemnika kopališča v Kolesiji za delni odpis letošnje najemščine; 7. o samostalnem predlogu obč. svetovalec Jegliča in Likozarja glede draginjske doklade mestnim učiteljem; 8. o samostalnem predlogu obč. svetovalec Rojine glede zvišanja aktivitetne doklade mestni policijski straži. V. Stavnega odseka poročila: 1. o dopisu županovnem glede oddaje del za nove mostove čez Ljubljanico; 2. o dopisu mestnega stavbnega urada glede končne kolavdacije stavbe IV. mestne šole na Prulah. VI. Šolskega odseka poročila o samostalnem predlogu obč. svetovalec Jegliča glede uporabe šolskih telovadnic izključno v šolske namene. VII. Klavničnega ravnateljsva poročila: 1. o proračunu mestne klavniče za leto 1913; 2. o poročilu ravnateljsva o raznih nedostatkih v mestni klavnici. VIII. Direktorja mestnega vodovoda in elektrarne poročila: 1. o proračunu mestnega vodovoda za leto 1913; 2. o proračunu mestne elektrarne za leto 1913; 3. o poročilu ravnateljsva glede premembe §§ 3. in 6. vodovodne pravilnika; 4. o prošnji posestnikov ob Cesti v Rožno dolino za električno razsvetljavo; 5. o samostalnem predlogu obč. svetovalec Likozarja glede naprave javnega vodnjaka ob Dolenjski cesti; 6. o samostalnem predlogu obč. svetovalec Likozarja glede podaljšanja električne razsvetljave na Izanski in Dolenjski cesti. IX. Samostalni predlogi: 1. obč. svetovalec Tomaž Novaka glede ureditve poti na Rakovo telšo in Kravje poti proti Lipam; 2. obč. svetovalec Ivana Štefeta: a) glede uvedbe kuharskega in gospodinjstva tečaj na mest. dekliških ljud. šolah, b) glede plačevanja mestnih davščin po poštnih položnicah. — B. Tajne seje: I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Personalnega in pravnega odseka poročila: 1. o prošnji nekega magistratnega uradnika za stalno upokojeitev; 2. o prošnji nekega magistratnega uradnika za šestmesečni dopust; 3. o prošnji nekega magistratnega uradnika za trimesečni dopust. IV. Šolskega odseka poročila o prošnji nekega učitelja na mestnem dekliškem liceju za vstetje let in stalno počititev v službi. V. Obrtnega odseka poročila o prošnji za razne obrtne koncesije.

— Sokolski zlet l. 1913. Seja stanovanjskega odseka vrši se danes zvečer ob pol 9. zvečer v zvezni sobi Narodnega doma. Bratje člani se prosijo, da se seje polnoštevilno udeležijo.

Slovenska opera in opereta. Kakor smo že poročali, je primadona gdč. Orlova na glasnikah tako opasno zbolela, da bo morala s pet-

jem za dalj časa popolnoma prenehati. Zato je intendantica morala iskati drugo primadono in se pogajala z veleodlično pevko-umetnico, ki je pred nekoliko leti na slovenskem odru nastopala z upravnimi uspehi. Pogajanja bodo končana danes ali jutri, tako da bo intendantica takoj početkom prihodnjega tedna mogla naznaniti njihov sklep. Da dotična dama pride na ljubljanski oder, je že danes gotovo, uravnati je samo še nekaj formalnosti. — Prav tako bo intendantica v položaju že početkom prihodnjega tedna objaviti, da je sklenila nov angažma z rutiniranim odličnim opernim in operetnim tenoristom in z novo pridobitvijo omogočila hitrejši razvoj slovenske opere in operete. Tako bo torej že prihodnji teden definitivno rešeno tenorsko in primadonsko vprašanje.

— »Veda«. Izšel je zadnji zvezek II. letnika. Ob tej priliki piše uredništvo. Ob vstopu v tretji letnik snemo ponovno ponoviti, kar smo trdili pred letom: »Veda« je postala činitelj slovenskega kulturnega življenja. V izvrševanju svoje naloge hočemo v prihodnje še intenzivneje proučevati socialne in kulturne pojave slovenskega življenja, zbirati okrog sebe kulturne delavce in iskati bistvo naše narodne zadatke ter potov k njeni rešitvi. Tako ostane pač smer našemu delovanju začrtana: Znanstvena kritika, prirodoslovne vede, politična ekonomija z vsemi svojimi pododdelki, družboslovje in filozofija, slovnost, literarna kritika in posebno še veliko jugoslovansko vprašanje so predmeti, katerim posvečamo posebno pažnjo. Tu hočemo povsod poglobitve, popolnitve, znanja. In: Razširiti treba Slovincem obzorje. K tej bistveni nalogi slovenskega dela hočemo častno prispevati. Cena: celoletno 8 K, za dijake 5 K, pos. zvezki 1.70 K. Obseg revij je letno najmanj 36 tiskovnih pol (pravkar končani II. letnik obsega nad 39 tisk. pol). Opoznamo, da izpremenimo z novim letnikom tudi stavek. Uredništvo in upravnništvo »Vede« je v Gorici, Gosposka ulica 7.

Vsebina »Vede«. Štev. 6. prinaša sledeče članke: Dr. Matija Murko: † Karel Strekelj. — Dr. B. Drachler: Pop Sime Starčević. — Dr. M. Brezgar: Konjunktura, kriza in depresija. — Dr. F. Šišić: Rjeka i rječko pitanje. — Dr. J. Agneton: Denar. — Dr. Iv. Prijatelj: Gradivo. — Pregled.

Zabavni večer priredi pevsko društvo »Slavec« v nedeljo dne 8. decembra v veliki dvorani »Narodnega doma«. Vstopnina prosta. Začetek ob 8. uri zvečer. Spored bode jako zabaven in zanimiv, ter odbor vabi k najobilnejši udeležbi.

Kinematograf »Ideal«. Danes zadnji dan izvanrednega vspehoda: Židovska drama »IV. zapoved« predločuje nam sliko iz židovskega rodbinskega življenja in je zato jako originalna. »Vojna poročila z Balkana« so to pot jako zanimiva. Veliko veselosti in smeha vzbujajo komične slike »Najboljši čarovnik«, »Kittijeva poroka« in posebno pa »Čudni dogodoljaji Trebušnika in Ključca«. — Jutri »Najnovejša bojna poročila z Balkana in Asta Nilsen«: »Če pade krinka«.

Trst.

Sanje. Danes ponoči se mi je sanjalo nekaj zelo interesantnega. Mislim, da prav nič ne bo škodovalo, če svoje sanje sporočim cenj. čitateljem »Dneva« in ljubljanskemu državnemu pravdniku. Sanjalo se mi je, da sem se nahajal s svojimi prijatelji pred tržaškimi Narodnim domom. Eden izmed prijateljev me vpraša: »Kaj je že dospel Dan?« Pogledam na uro: »Sedaj bi moral biti že tukaj, saj je že pol četrta ura.« Nato grem v tobakarno, ki je v »Narodnem domu«. Tam se nam je sporočilo, da je »Dan« že dospel, ampak ga ni več, ker je razprodan. Grem v drugo tobakarno, tretjo, četrto itd., obiskali smo vse tržaške tobakarne, a »Dneva« nismo nikjer več dobili. Eden izmed prijateljev pravi nato: »Veste kaj, prijatelji, meni se zdi, da je postalo za »Dan« v Trstu od tistega časa, odkar je na delu ljubljanski državni pravdnik, veliko večje zanimanje. Sicer je bilo precej veliko zanimanje za »Dan« tudi poprej, ampak kaj takega, da bi se po celem Trstu, po vseh tržaških tobakarnah, ne dobilo niti ene številke »Dneva«, kaj takega pa res ne pomnim. Vlada misli, da ima od tega, da pleni »Dan« dan za dnem, bogve kakšne koristi. Nasprotno, vladi to le škoduje, koristi pa listu, ker s takim listom, ki govori resnico, narod simpatizira.« Te besede, ki jih je spregovoril moj prijatelj, so mi šumele še zjutraj po ušesih. V njih je resnica, ki naj bi si jo ljubljanski državni pravdnik zapisal z rdečimi svinčnikom na papir, da bi nanje prehitro ne pozabil.

Prijatelj »Dneva«. Ali hočemo biti še znanprej hlapci? Ali naj se pustimo preganjati na večne čase? Dne 20. decembra se vrše volitve v zavarovalnico proti nevarnostem v Trstu. V tej zavarovalnici so gospodarijo danes italijanski kamoristi. Zadnjič smo poročali, da je neki uradnik te zavarovalnice hotel vreči slovenskega delavca skozi vrata. Slovenskim delavcem se gode v tej zavarovalnici velike krivice. Slovenskim delavcem se izplačuje za polovico manj podpornine, kakor drugorodnim delavcem. Uradniki v tem zavodu so italijanski nacionalisti. Nesramno postopajo s slovenskim delavstvom. Danes je prišel k meni slov. natak in je dejal, da je pisal pred dvema meseci priporočeno pismo na vodstvo zavarovalnice, a da še do danes ni dobil odgovora. Zadnjič smo beležili, da je podpravitelj tega zavoda odgovoril nekemu, kaj nas nadlegujete, pustite nas pri miru. Kaj niso to lumparije! Celo uradniki tako svinjsko nastopajo. Ni to druhal, ki ne spada v ta zavod! Mi ne moremo objaviti vsega slučajja, ker bi v tem slučaju morali izdati celo brošuro. Veliko pa je tudi takih, ki ne sporeče krivice, ki se jim je prigodila v tem zavodu. Na vsak način kar mrgoli krivic, ki se dogajajo nam ubogim slovenskim trpinom od strani teh prigančev, od strani teh surovečev. Ali naj se nam gode te krivice na večne čase? Ne! Dne 20. decembra pokazimo, da ne maramo biti več hlapci. Mi zahtevamo

svoje pravice. Nočemo, da bi sedeli v vodstvu znanprej italijanski kamoristi. Nas Slovencev je velikanska večina, zakaj bi se pustili od njih voditi! Dne 20. decembra naj se odloči, kdo bo vodil. Slovensko delavsko ljudstvo, pripravi se! Agitacija naj gre od moža do moža! Podleži ne smemo. Če bomo podlegli, bomo sami krivi. Naša trdna volja, naš trden sklep pa je, da ne smemo podleči. Z ozirom na to, na delo! Tudi inteligenca naj gre revnemu delavstvu na pomoč, kajti to je njena dolžnost. Proč s suženstvom, zdobimo verige hlapčevstva v prah!!

DRUŠTVA.

Ciril-Metodovim podružnicam v posnemu naj bi bila moška podružnica v Mariboru. Ta podružnica pošilja redno vsak mesec v Ljubljano nabrano članarino, narodni davek, razna darila, doneske nabiralnikov, prebitek iz prodaje družbenega blaga itd. Le na ta način je bilo mogoče, da je prispevala lani imenovana podružnica skoraj 2000 K, skupno z istotako delavno žensko podružnico pa 300 K ter ima prvenstvo med vsemi štajerskimi podružnicami, a v razmerju slovenskega prebivalstva v Mariboru pa je sploh prva med podružnicami na celem Slovenskem. Pri marsikateri podružnici pa je še vedno zastarela navada, da se celo leto ničesar ne stori, še le proti koncu leta se z naglico pobere nekaj članarine, takrat ko pride vsa razna druga društva s polami v hišo. Opuštila bi se naj tudi navada, da blagajnik hrani do konca leta denar, češ, da je lepše, ako se skupno pošlje. Vsak znesek, tudi iz nabiralnikov, naj bi se sproti, po možnosti vsaki mesec odpošiljal z natančno označbo, iz kakih virov je. Denar, ki ga družba ne potrebuje za tekoče izdatke, že sama varno in plodonosno naloži.

— Aškercovo slavnost priredi polit. in gosp. društvo za šmarski, kozjaški in rogaški okraj v Šmarji pri Jelšah. Slavnost obeta biti zelo lepa. Vrši se dne 8. decembra.

Nainovejša telefonska in brzojavna poročila.

»PRINCA EVGENA« SO SPUSTILI V MORJE

Trst, 30. novembra 1912. Danes je bilo že na vse zgodaj opaziti živahno vrvenje blizu tehničnega zavoda, v ulici sv. Marka. Okolu 10. ure je zasvirala vojaška godba in ljudstva je bilo blizu tehničnega zavoda še preveč. Tisti, ki so imeli legitimacije so šli skozi vhod v zavod, drugi pa so morali ostati zunaj. V bližini nove ladje so bile nastavljene tribune za občinstvo, v sredini pa paviljon za cesarski dvor. Točno ob 11. uri in pol predpoldne je zasvirala godba »Bog ohrani...« — prihajal je cesarski dvor. Med dostojanstveniki so bili med drugimi nadvojvoda Peter Ferdinand, njegova soproga nadvojvodinja Marija Kristina, velika vojvodinja Alice Toskanska in njene hčere, nadvojvodinje Margarita Marija Alberta, Germana Marija Terezija in Neža Marija Terezija. Bilo je seveda še nešteto drugih, tržaški cesarski namestnik princ Hohenlohe itd. Kot kumica je funkcionirala nadvojvodinja Marija Kristina. Ko je spregovorila par besed in prisiljena na gumb je zdrla »Princ Evgen« med gromitjem topičev in sviranjem godbe v morje adrijsko. Ceremonije niso nato več dolgo trajale. Nadvojvodinja je nato nagovorila nekatere odličnejše osebe (tudi nadvojvoda), nakar so med sviranjem godbe odšli. Občinstvo jih je opazovalo. Ladja je velika. Na obeh straneh se blišče pozlačene črke »Princ Evgen«. Lepa je, ni čuda, saj stane ogromno denarja. Skoraj bi pozabili, da sta bila navzoča tudi dva škofa. Umevno, da je bil »Princ Evgen« blagoslovljen. (To poročilo nam je došlo prepozno za včerajšnjo številko. Op. ured.)

ŠTIRINAJSTEDNEVNO PREMIRJE NA BOJIŠČU.

Carigrad, 1. decembra. Uradno se poroča: Protokol za 14dnevno premirje na bojišču je že sestavljen in obsega sledeče točke: 1. Premirje traja 14 dni. 2. Turška armada, kakor tudi armade zaveznih balkanskih držav ostanejo v svojih pozicijah. 3. Nobena izmed vojskujočih se armad ne sme tekom premirja izvrševati kakih novih utrd, ojačevati svoje armade ali dovajati novo municijo. 4. Obsegani trdnjavi Drinopolje in Skader bosta tekom 14 dnevnega premirja preskrbljeni z hrano, toda samo za vsak dan sproti.

Carigrad, 1. decembra. Rešid paša in Damad Ferid paša sta odpotovala danes iz Carigrada v Čataldžo, da podpisata protokol o premirju. Protokol bosta obe strani podpisali najbrže šele jutri ali pojutrišnjem, da se omogoči Grški, ki ni bila udeležena pri pogajanjih, da se izjavi glede blokade.

Berlin, 1. decembra. »Lokalanzeiger« poroča iz dobro informiranih krogov, da bodo Turki obdržali tako Kirk-Kilislo kakor Drinopolje. Mejo med Bolgarsko in Turčijo bo tvorila črta proti Enosu. (To so seveda samo nemške želje. Op. ured.)

Sofija, 1. decembra. Vest, da je protokol glede 14dnevnega premirja že sestavljen se potrjuje. Takoj po podpisu protokola se bodo pričela pogajanja glede definitivnega miru.

OPERACIJE PRED SKADROM. KRALJ OSEBNO NA BOJIŠČU.

Cetinje, 1. decembra. Kralj Nikita je odšel danes v spremstvu prestolonaslednika Danila, ki je od zadnje bolezni že okreval, v glavni črnogorski stan in je osebnostno prevzel vrhovno poveljstvo nad celo črnogorsko armado. Kralj je imel na vojaške slavnosti nagovor, v katerem je slavil ljudske čine svoje armade in pozivljal vojaške, naj varujejo tudi v naprej ugled in čast zmagovite Črne gore. Nato si je kralj takoj natančno ogledal črnogorske pozicije in odredil vsa potrebna navodila za nadaljne operacije in prodiranje. Se isti dan popoldne se je pod kraljevim poveljstvom pričela luđa kanonada na Skader.

Cetinje, 1. decembra. Iz glavnega črnogorskega stana se poroča, da je trajala kanonada na Skader dve uri. Črnogorci so streljali s težkimi oblegovalnimi topovi in povzročili v Skadru velikansko škodo. Danes na vse zgodaj zjutraj se je kanonada ponovila. V mestu se je vnelo več hiš, več pa jih je bilo porušeni. Dejstvo, da je poveljstvo nad črnogorsko armado prevzel kralj sam, je vzbudilo nepopisno navdušenje. Vojaki, ki so bili vsled dolgotrajnega obleganja Taraboša in Skadra, ki ni prineslo nobenih uspehov, že silno potrti in slabe volje, so sedaj zopet dobili nepopisni pogum in so trdno prepričani, da bodo v kratkem izvojevali nove zmage.

AVSTRIJSKO-SRBSKI KONFLIKT.

Belgrad, 1. decembra. Tiskovni urad srbskega zunanjega ministrstva prinaša sledečo zanimivo izjavo: V zadnjem času se v gotovem časopisju neprestano forsirajo vesti, da koncentrirana Srbija svoje čete na severni meji, da utrjuje Belgrad in druga provincialna mesta in da se sploh pripravlja na nove dogodke. Mi smo pooblaščen, vse te vesti najodločneje dementirati, ker so docela izmišljene brez vsake podlage. Srbska vlada ni izdala nobenih odredb, da naj se utrjuje Belgrad in druga provincialna mesta in se odločno izogiblje vseh korakov, ki bi zamogli poostriiti srbsko-avstrijske odnose, ki so se v zadnjem času znatno zboljšali. Nasprotno! Srbska vlada želi, da se spor mirnim potom poravnava. Za resničnost teh podatkov prevzemamo vso odgovornost.

Belgrad, 1. decembra. Listi poročajo, da so dosedaj neznani ljudje na vladni palači v Draču sneli albansko zastavo in jo odnesli. Pri prihodu srbske armade v Drač so albanski voditelji vsi pobegnili.

Köln, 1. decembra. »Kölnische Zeitung« poroča iz Belgrada: Avstrijsko-srbski konflikt se je znatno oblažil. Zadeva konzula Prochazke je takorekoč že poravnana, ker je srbska vlada izjavila, da je pripravljena vojaške faktorije, če se je konzul res zgodila kaka krivica, takoj poklicati na odgovor. Albansko vprašanje je iz konflikta že popolnoma izločeno, ker je Srbija glede albanskega vprašanja zavzela isto stališče kakor Avstrija in ostala Evropa. Kar se tiče tretje sporne točke, namreč vprašanje srbskih luk ob Jadranskem morju je pričakovati ravnotako mirne rešitve v obojestransko zadovoljstvo.

MEDNARODNI POLITIČNI POLOŽAJ.

Berlin, 1. decembra. »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« poroča: V mednarodnem političnem položaju je tekom zadnjega tedna znamenovati veliko zboljšanje. Kar se tiče stališča Nemčije napram situaciji je treba počakati govora zunanjega ministra Kiderler-Wächterja, ki se bo vršil za časa prvega branja proračunskega provizorija.

VARNA ZAPRTA ZA MEDNARODNI PROMET.

Sofija, 1. decembra. Na odredbo vojnega ministra so Bolgari do preklica zaprli luko Varso za internacijonalni promet.

POMILOŠČENI TURŠKI OFICIRJI.

Carigrad, 1. decembra. Ministrski svet je v svoji včerajšnji seji sklenil, da se pomilošče vsi oficirji izza aprilske revolucije leta 1909. Vsem se vrnejo iste šarže, katere so poprej opravljali.

RAZMERJE MED NEMČIJO IN ANGLIJO.

London, 1. decembra. Novoimenovani nemški poslanik na Angleskem, pl. Lichnowsky je imel danes prvič svoj javni govor v Roy Societies, v katerem je orisal odnose med Nemčijo in Anglijo. Povdarjal je, da sta Nemčija kakor Anglija danes edina v tem, da je treba na vsak način vzdržati mir v Evropi. Politične razmere med Anglijo in Nemčijo še nikdar niso bile tako zaupne in ljubezne kakor ravno v tem času. Njegova naloga bo, da bo na tem polju na svojem novem mestu deloval še naprej v blagor in korist obeh narodov.

DEMONSTRACIJE V GALICIJI IN NA ČEŠKEM.

Krakov, 1. decembra. Predvčerajšnjem so se tu vršile velike patriotične demonstracije, katerih se je udeležilo okolu 15.000 ljudi. Demonstranti so končno prinesli od nekdaj veliko sliko ruskega carja, katero so javno na cesti zažgali. Konečno je policija demonstrante razpodela.

Praga, 1. decembra. Danes bi se imelo tu vršiti veliko protivno zborovanje, katero je pa policija v zadnjem trenutku prepovedala. Policija je prepovedala tudi vse ostale protivno shode po ostalih čeških mestih, ki so bili napovedani za danes.

KOLERA V TURŠKI ARMADI.

Carigrad, 1. decembra. Kolera je pričela tako v Carigradu kakor tudi turško armado znatno ponehavati. V San Stefani se nahaja sedaj le še 300 bolnikov, ki so oboleli za kolero. V Carigradu je na novo obolelo za kolero 11, umrlo pa 19 oseb. Dosedaj je zbolelo za kolero 795, umrlo pa 298 oseb.

PRED DRINOPOLIEM.

Sofija, 1. decembra. »Mir« poroča, da se je vsled zadnje kanonade v Karagašu v bližini Drinopolja vnela tamonja vojašnica in tudi par sosednjih poslopj.

STROGE GRŠKE ODREDBE V SOLUNU.

Atene, 1. decembra. Grški solunski guverner je v svrhu, da vzdrži popoln red v Solunu, odredil, da ne sme nihče v mestu imeti nobenega orožja.

TURŠKI VJETNIKI V SOLUNU.

Carigrad, 1. decembra. Tukajšnji listi poročajo, da so Orki turško solunsko armado, katero so hoteli transportirati na Grško, vsled protesta angleškega konzula, ker je bil grški

korak protipogodben, internirali v trdnjavi Karaburnu. V Kavali vlada strašna draginja. Hleb kruha stane en frank.

GOSPOSKA ZBORNICA AVSTRIJSKA.

Dunaj, 1. decembra. Gosposka zbornica je včeraj končala razpravo glede službene pragmatike. Predloga je sprejeta z vsemi spremembami, katere je nasvetovala komisija. Tudi dodatni predlogi kneza Schwarzenberga, ki določajo poostrežev koaličijske pravice državnih uradnikov, so bili sprejeti. Predloga odide sedaj zopet v poslansko zbornico.

BOSENSKI SABOR BO ODGOĐEN.

Dunaj, 1. decembra. V tujakšnih političnih krogih se zatrjuje, da bo zasedanje bosenskega sabora vsled sobotne obstrukcije odgođeno.

Konfiscirana ljubezen.

Po prepisu Lojzeta Zbačnika priobčil Lipe Figi.

Turki so bežali, klaverno so se opletale široke blače okoli suhih beder in dolge muštake so valovile v vetru kakor žito, ki ga pobija toča. Za njimi je ostalo plena na vseh koncih in krajih, četaši so pobirali handžare in puške, četašice skodelice za kavo, žlice in kuhaličnice, jaz pa sem iskal kaj literarnega. In glej, v hiši, ki je brezdvomno bila last kakakega kadia ali hodže, sem našel star pergament s tole žalostno povestjo:

Alah il Alah! Moje srce je žalostno kakor veliki post in moja duša je polna bolečin. Fatima, solnce mojih dni, luč mojih oči, kam si šla, kam si se izgubila?

Ob vznjožju staroslavni ponosni piramid sva zobala sladke črešnje prve ljubezni. Nad nama so šumele palme, lahen zefir se je zapletal v tvoje lase, kakor zlato namreč, in v daljavi je prepeval lev — puščave kralj pretresljive melodije.

Poljubil sem te na grudi, blesteče-bele kakor gore v deželi glavrov, na vrat sem te poljubil, ki je drhtel kakor roža v solncu plane neča, iz tvojih ust sem srkal pijačo, slajšo kakor vino, ki ga pijo neverniki. Tvoje lepe oči pa so bile vlažne in so zrlle v daljavo, ki se je bratila z neskončnostjo. Prišel sem na svoje prsi tvoje mehko, toplo telo in sem te vprašal:

»Fatima, ljubica sladka, noč mojih sanj, pijača moje žeje, povej mi, ali me ljubiš?»

In kakor pesem hurisk je zadonel tvoj odgovor:

»Ljubim te, ali —«

»Kaj želiš, kaj ukazuješ, Fatima, ti postava mojih dejanj, kažipot mojih cest? Ali zahtevaš, da grem v Istanbul in izcukam padišaku dolgo brado ali mu izpulim vseh dvaintrideset zob? Ali zapoveduješ, da mu zapeljem vse harem?»

Nasmehnila si se in posijalo je solnce; potem si rekla — nebesa so vriskala pesem: »Ne, nič tako velikega ne želim. Čemu mi ho brada padišahova, saj ti si kosmat dovolj; čemu mi njegovi zobje, saj sem mlada in noben zob se mi še ni pogreznil v svojo luknjo. In ali ti nisem dovolj, da hočeš zapeljati cel harem?»

Kako se mi je krčilo srce, kako je stokala moja duša!

»Fatima, dušica, nisem hotel žaliti! Ali storim ti vse, vse, kar hočeš, samo reci, samo ukazuj!»

»Pojdi torej in razširi mojo slavo po cellem svetu! Zapoj pesem moji lepoti, da bo strmlet svet, da se bodo čudila nebesa. Mojim očem zloži pesem in jo natišni in razpošlji, da jo bodo brali veljaki naše države in bodo občudovali mojo lepoto in tvojo velikost.»

»Zgodi se, kakor ukazuješ.»

»In ko boš to dovršil, me boš zopet videl.»

Rekla si in si šla, komaj sem še ujel rob tvoje obleke in ga pritisnil na vroče ustnice. In potem sem ležal tri dni in tri noči, tri dni sem žedel na trebuhu in popravljal in pilil, tri noči niso počivale moje oči, moj jezik ni videl pijače in moj želodec je bil prazen kakor avstrijska državna blagajna. In glej, četrty dan je bila pesem gotova.

O tvojih čarobnih očeh je pela, o rozi tvojih usten je vriskala in skrivnostno jamico tvoje bradice je poveljavala: bila je oda tvojih grudi, himna tvojih bokov, psalm tvojih nog, visoka pesem tvojih skritih, neizrekljivih čarov. Vsa polna je bila klicajev, ponosnih, tvoj kras poveljujočih; vložni vprašani so povešali svoje glave v globoki melaniholiji kakor jelše, ki poslušajo tajni šepet mladostnega potoka; pomišljali so opominjali resno, dostojanstveno in vrsta lepih, drobnih pik — po tri in še več — je bila kakor steza v vrtu Alahovem s sinim peskom posuta.

In potem sem šel in se napotil k gospodarju svojemu, velikemu Našul-paši, trikrat sem se priklonil, rob njegove obleke sem poljubil in z nosom, ki se je solzil od spoštovanja, sem obrisal prah njegovih veličastnih čevljev.

»Velik je Alah, velik prerok njegov, velik si ti, njegov služabnik, in velika je lepota Fatime, kraljice mojega srca. Presodi to pesem, njeno lepoto povišujočo, in dovoli milostno, da jo našim in razširim od vzhoda do zahoda, koder čaka verniki, in pošljem tudi v deželo, koder se šopirijo neverni psi!»

Milostno se je nasmehnil in me je odslovil. In potem sem čakal tri dni in tri noči, ko pa je solnce četrty zapustilo kristalni svoj grad, sem dobil odgovor. O Alah, o Fatima! Kakšna je bila moja pesem, vsa rdeča, krvava od glave do konca! In na koncu so stale modre besede mogočnega Našul-paše:

— Alah il Alah in velik je prerok njegov. Mi Našul-paša, poveljnik vilajeta Anajbuljskega, čuvaj pravice in postave padišaha itd., pravimo in ukazujemo:

»Himna Satime«, izročena nam v presojo od Hassana, našega vernega sluga, naj se natisne, potem ko se izbrišejo vsi klicaji, vprašaji, pomišljaji in pike.

Razlogi za ta ukaz po so sledeči: Klicaji, na gotovih mestih postavljeni s svojo ravno postavo, so nevarni javnemu miru, kajti oni naravnost pozivljajo k nemiru in upor.

Vprašaji so nevarni obstoju države. Padišah nikakor noče, da bi njegovi podaniki vpraševali preveč, kajti zvedeti bi utegnili marsikaj, česar ne ve niti padišah sam, še manj pa njegovi diplomatje.

Pomišljaji so nevarni človeškemu zdravju. Kdor preveč pomišlja in pomišlja, dobi glavobol, in padišah potrebuje zdravih, trdnih glav.

In tiste vrste pik kar naravnost vabijo na skrivne steze, ki jih postava ne more videti in preiskovati, in so zaraditega v nasprotju s policijskimi predpisi.

Ala — heil — ala!

Anajbulji, meseca ramazana 1...

(Letnica se ni dala razločiti, nekateri mislijo, da je bilo v dvajsetem stoletju po Kr. r., kar pa ni verjetno, Op. prepisovalca.)

Tako je pisal modri in mogočni Lušan-paša. (Op. prepis.: Najbrže se je Hassan zmotil. Prej je pisal Našul-paša, tu pa je ime preobrnili.) Konfisciral je celo pesem, kajti kaj je pesem brez klicajev, vprašajev, pomišljajev in pik?

In nisem te videl, Fatima, nikoli več, ker nisem mogel razširiti tvoje slave po vsem širokem svetu.

Prokleti paša! Najino ljubezen je konfisciral.

Tako sem bral v tistem pergamentu in sem se smejal, kajti prihajal je dan, večal se je in širil in je napolnil z blestečo svetlobo ves neizmerni prostor od vzhoda do zahoda, od nebes do zemlje.

Odgovorni urednik Radivoj Korenc.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vjudno vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času obnove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke

„DAN“

velja v Ljubljani, in v Avstriji: Vse leto . . . K 18.— Četrty leta . . . K 450 Pol leta . . . K 9.— En mesec . . . K 150

V upravnistvu prejeman na mesec K 120.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto . . . K 20.— Četrty leta . . . K 5.— Pol leta . . . K 10.— En mesec . . . K 179

Za Nemčijo vse leto K 24. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnem, a hkratu se mora poslati tudi naročnino, drugake se ne oziramo na naročilo. Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravnistvo „DNEVA“.

- Vabila
- Letake
- Plakate
- Poročne karte
- Mrliške liste
- Račune
- Letne zaključke
- Hranilniške knjižice
- Cenike
- Razglednice
- Koledarje

i. t. d.

priporoča

Učiteljska tiskarna

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo od 22. nov. do 29. nov.

Cene v kronah		od	do
1 kg govejega mesa I. vrste	1.80	2.00	
1 kg govejega mesa II. vrste	1.60	1.80	
1 kg govejega mesa III. vrste	1.50	1.70	
1 kg telečjega mesa	1.80	2.00	
1 kg prašičjega mesa (svežega)	2.20	2.40	
1 kg prašičjega mesa (prekajenega)	1.40	1.50	
1 kg koštrunovega mesa	2.60	2.80	
1 kg masla	2.40	2.60	
1 kg masla surovega	2.10	2.16	
1 kg masti prašičje	1.92	2.00	
1 kg slanine (špeha) sveže	2.20	2.20	
1 kg slanine prekajene	1.92	2.00	
1 kg sala	3.20	3.80	
1 kg čajnega masla	2.20	2.20	
1 kg margarinkega masla	1.10	1.12	
1 jajce	0.20	0.22	
1 liter mleka	0.08	0.10	
1 posnetega smetane sladke	0.90	1.10	
1 kislo	1.20	1.40	
1 kg meda	1.20	1.60	
1 piščanec	0.40	0.50	
1 golob	1.80	2.20	
1 raca	5.50	6.00	
1 gos	35.80	35.80	
1 puran	35.40	35.40	
100 kg pšenične moke št. 0	34.80	34.80	
100 kg pšenične moke št. 1	34.10	34.10	
100 kg pšenične moke št. 2	33.20	33.20	
100 kg pšenične moke št. 3	32.00	32.00	
100 kg pšenične moke št. 4	31.00	31.00	
100 kg pšenične moke št. 5	28.00	28.00	
100 kg pšenične moke št. 6	19.60	19.60	
100 kg pšenične moke št. 7	26.00	26.00	
100 kg pšenične moke št. 8	49.00	49.00	
100 kg koruzne moke I. vrste	47.00	47.00	
100 kg ajdove moke I. vrste	28.00	28.00	
100 kg ajdove moke II. vrste	28.00	28.00	
100 kg ržene moke	28.00	28.00	
100 kg rižola	36.00	36.00	
100 kg graha	40.00	40.00	
100 kg leče	48.00	48.00	
100 kg kaše	28.00	28.00	
100 kg ričeta	26.00	26.00	
100 kg pšenice	23.00	24.00	
100 kg žit	20.50	21.50	
100 kg čičmena	20.00	21.00	
100 kg ovs	23.50	25.00	
100 kg ajde	23.00	24.00	
100 kg prosa belega	20.00	22.00	
100 kg navadnega	20.50	21.50	
100 kg koruze	6.00	6.50	
100 kg krompirja	26.00	26.00	
100 kg činkvantine	7.50	8.00	
100 kg sena	5.00	6.00	
100 kg slame	4.00	4.00	
100 kg stelje	8.00	8.50	
100 kg detelje	9.50	12.00	
Cena trdnemu lesu za m ³	8.00	9.00	
Cena mehkeemu lesu za m ³	1.08	1.50	
Prašičji			

Brzotjavka.

V italijanski kuhinji

hotela pri Maliču nasproti glavne pošte

se dobe vsak dan asortirane morske ribe. Vina samo iz najboljših kleti in sicer: brionska, porenška iz agrarnega zavoda. Opolo-vino po 72 v liter za družino na dom poslavljenno itd.

Izkaz daril za „Rdeči križ balkanskih držav“.

Dobrotvorno društvo „BLAGODAT“ v Ljubljani

se slavnemu občinstvu priporoča kot edino društvo te vrste na Kranjskem. Društvo ima namen izplačati velike podpore in velike posmrtnine svojim rednim članom. Čimveč je članov, temvečji znesek izplača društvo v vsakem smrtnem slučaju. Te vrste društva so pokazala na Dunaju, Pragi, Gradcu in v drugih avstrijskih mestih, da so najboljše humanitarna podpora društva, katera na podlagi vzajemnosti za male prispevke članov, izplačujejo velike posmrtnine. Prospekte in natančna pojasnila daje brezplačno

društvena pisarna v Ljubljani, Mestni trg šte. 13, I. nadstropje.

!! Sijajna zmaga !!

v damskih raglanih.

Ravnokar dospelo čez 2000 komadov 135 cm dolgih od 20 K naprej, kateri so stali preje od 40—60 K.

Istotako znižane cene za gospode raglanov, zimskih sukenj in oblek.

„Angleško skladišče oblek“

O Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

Pridobivajte novih naročnikov!

Miklavž

kupi najceneje razno sveže domače pecivo, Miklavže, hudobce, bonbonijere, šibe

itd. pri

Jakob Zalazniku
slaščičarju v Ljubljani.

! Pozor trgovci !

Od danes naprej se prodaja galanterijsko blago in pletenine iz konkurzne mase Ludovika Dolenca, v Prešernovi ulici pod tovarniško ceno.

Glavno zastopstvo dunajske družbe
za gradbo centralne ventilacijske
kurjave s svežim zrakom
v Ljubljani, Tržaška cesta šte. 31

prevzema vsa v to stroko spadajoča dela, kakor novo in delno vpeljavo in montiranje te kurjave v nova in stara poslopja. — Centralna ventilacijska kurjava s svežim zrakom je najidealnejša, najcenejša, najsnajnejša in najzdravejša kurjava za stanovanja, urade, trgovske lokale, vile, šole, gostilne, cerkve itd.

A. SKAZA,

glavni zastopnik za Kranjsko in Primorsko.

Posebna specialiteta likerja

Posebna specialiteta likerja